

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen

0423 OSLO

Deres ref

Vår ref
2025/1195-4

Saksbehandler
Vegard Strand

Dato
05.03.2026

Tensio – innspill til høring - Industritariff og kapasitetsledd

Bakgrunn

Statnett ønsker å innføre endringer i sine tariffer med virkning fra 1. januar 2027. Statnett foreslår en tiltakspakke bestående av et nytt kapasitetsledd i den årlige tariffen og nye krav til store kraftforbrukere som har redusert nettleie. Statnett mener endringene er nødvendige for å tilføre økt fleksibilitet i kraftsystemet, for å gi prissignaler som virker dempende på investeringsbehovet slik at det ikke bygges mer nett enn det som er nødvendig, og for å sikre tariffer som i større grad speiler kostnadene som kundene påfører systemet, herunder en riktigere kostnadsfordeling mellom forbruksgrupper.

Forstår behovet for endringer i kategorien «stort forbruk»/Industritariffen

Tariffreduksjon for store enkeltforbrukere bør ifølge Statnett vurderes ut fra hvilken nytte og positiv påvirkning disse kundene har for kostnadene i transmisjonsnett. Tensio forstår derfor at det stilles krav til store enkeltforbrukeres tariffreduksjon og kostnadsriktighet slik at reduksjonene store enkeltforbrukere får reflekteres i lavere kostnader for alle andre brukere av strømmettet. Reduksjoner som ikke reflekteres i faktisk lavere kostnader til øvrige brukere av strømmettet vil øke nettleien for alle andre brukere av strømmettet.

Videre noterer vi oss Statnetts forståelse knyttet til at dagens tariff «innebærer en skjevfordeling av kostnader, der brorparten av kostnadsøkningene veltes over på alminnelig forbruk».

Vi vil imidlertid kommentere at forslaget til differensiering har høy kompleksitet. Dette gjelder spesielt punktet (punkt B) om reduksjon i fastleddet for kundene som er fleksible i kraftmarkedet.

Det er viktig at Tensio og øvrige nettselskaper blir holdt orientert om det videre arbeidet med industritariffen. Siden regionalt distribusjonsnett i stor grad benytter prinsippene til transmisjonsnett vil endringer i tariffene i transmisjonsnett derfor ofte forplante seg videre i nettsystemet.

Statnett må videre sørge for at innføringstidspunktet for ny industritariff settes slik at underliggende nett får anledning til å gjennomføre tariffendringer mot sine kunder.

Innføring av kapasitetsledd på forbruk

Tensio savner opplysninger om omfordelingsvirkninger. Tensio har bare mulighet til å regne på tariffmessig konsekvens for Tensio TN og Tensio TS. Prisivirkningen av det nye kapasitetsleddet for Tensio TS og Tensio TN virker å være svært ulik. Det som derimot virker nokså tydelig er at de tariffmessige fordelene av lokal produksjon vil bli redusert med et nytt kapasitetsledd. Når Statnett benytter separate tidspunkt for avregning av de ulike utvekslingspunktene vil områder med mye produksjon, transitt, varierende forbruks- og produksjonsforhold og koblingsbilder avregnes for det samme forbruket flere ganger og få et avregningsgrunnlag som klart overstiger maksimalt samtidig uttak fra transmisjonsnettet. Lokal produksjon vil i liten grad kunne redusere avregningsgrunnlaget med de modellvalgene Statnett foreslår. Omfanget av disse effektene vil bli ulik for ulike selskap. For å illustrere dette med et eksempel får Tensio TS 60 % høyere avregningsgrunnlag enn Tensio TN sammenlignet med faktiske maksimale samtidige uttak fra nettet. Individuelle maksimum vil dermed gi betydelige omfordelingsvirkninger – her målt til 60 % differanse – som har vesentlig fordelingsmessig interesse.

Tensio mener dette viser vesentlige omfordelende virkninger knyttet til nettstruktur, dobbelttelling og tariffmessig forskjellsbehandling med nytt kapasitetsledd basert på individuelt målte maksimum siste 4 år. Dette i motsetning til gjeldende fastledd som knyttes til maksimalt samtidig forbruk som snitt over et visst antall år. Tensio kan bare regne på egne data og har ikke oversikt over omfanget av omfordelingsvirkningene i resten av landet. Tensio ønsker at Statnett er transparente og synliggjør omfordelingsvirkningene før det nye kapasitetsleddet blir innført. Uten slike opplysninger foreligger det ikke et tilstrekkelig opplyst beslutningsgrunnlag fra Statnett og informasjonsgrunnlag for berørte aktører.

Tensio ønsker å sammenligne avregningen av kapasitetsleddet med eksisterende forbruksgrunnlag og faktisk maksimalt samtidig uttak for alle kunder i nettet. Tensio ønsker å se disse tallene for hele landet. Med et slikt grunnlag kan det gjøres vurderinger av tariffens virkninger opp mot viktige tariffprinsipper i reguleringen. Blant annet om det er forutsigbarhet og forutberegnelighet for kundene, om tariffen er forståelig, om tariffen gir riktige signaler for utvikling og utnyttelse av nettkapasiteten, om prisingen virker kostnadsriktig, om kunder og forbruk likebehandles, og om avregningsgrunnlagene resulterer i objektive og ikke diskriminerende vilkår for tilknyttede kunder hensyntatt relevante nettforhold.

Innføring av et nytt kapasitetsledd har først og fremst en omfordelende virkning – og det er størrelsen på disse virkningene som er mest sentrale å kjenne til og vurdere. De andre målsetningene med omleggingen virker lite oppnåelige. Dette skyldes at prissignalene fra det nye kapasitetsleddet slik det er foreslått ikke kan eller vil videreføres i dagens drakt og dermed vil prissignalene ikke ha noen innflytelse på adferd.

Statnetts fastledd er allerede kapasitetsbasert. Innføring av et nytt kapasitetsledd innebærer i praksis at det innføres to ulike kapasitetsgrunnlag og to ulike kapasitetsledd i tariffen til Statnett. Tensio og flere andre regionale nettselskap ønsker flere utredninger av alternative avregningsledd for kapasitet – som eksempelvis månedsmaks for tilknyttede kunder. Månedsmaks kan også snittes over en periode for å ha mer stabile grunnlag og sikrere pengestrømmer.

Ønske om tilleggsinfo for produksjon:

Det er ønskelig å se hvor mye lokal produksjon som er bak og hvor mye som er ved siden av uttakspunkter, og om det er store forskjeller for hvor mye produksjonen betyr for uttaket for de enkelte selskap.

Ønske om tilleggsinfo for forbruk:

Avregningsgrunnlaget for kapasitetsleddet tar utgangspunkt i målt maksimalt uttak i hvert punkt. Der er det ingen felles time for avregningen av kapasitetsleddet i motsetning til fastleddet. Det er sannsynlig at avregningsgrunnlaget vil bli mye større enn uttaket noen gang har vært og høyere enn samlet maksuttak fra transmisjonsnettet. Det skjer for eksempel ved at samme uttak inngår i to ulike grunnlag på to ulike tidspunkt. Her er kan forhold som driftsforstyrrelser, planlagt revisjon, koblinger i nettet, systemansvarlige vedtak, og mye mer få en direkte innflytelse på avregningsgrunnlaget. Andre forhold som styring og koordinering av lokal produksjon, kjøring av kraftverk, transitt gjennom regionalt distribusjonsnett og balanseoperasjoner vil kunne påvirke grunnlagene og tariffen. Noen selskaper i noen områder kan få tariffgrunnlag som er svært høye og langt høyere enn totalt forbruk, mens andre selskaper kan få tariffgrunnlag som har en nær relasjon til underliggende forbruk. Med det nye kapasitetsleddet er det økt risiko for at forbruket i ulike stasjoner og i ulike deler av landet får ulik behandling.

For å opplyse høringsprosessen bes Statnett legge frem grunnlag som viser totalt forbruk per stasjon og per selskap – avregningsgrunnlag for eksisterende fastledd per selskap og per stasjon, avregningsgrunnlag for nytt kapasitetsledd per stasjon og per selskap, utvekslet energi inn og ut per stasjon og per selskap og globalt maksimum per selskap. Hvis nevnte opplysninger gjøres tilgjengelig er det mulig å vurdere omfordelingsvirkningene med nytt kapasitetsledd. Med flere opplysninger blir det også lettere å vurdere hvordan avregningen med kapasitetsledd virker, og gjøre mer detaljerte vurderinger knyttet til hvor fornuftig det er å innføre et kapasitetsbasert fastledd.

Tensio mener det er nødvendig med økt transparens fra Statnetts side knyttet til mulige omfordelingsvirkninger, og faktiske tariffeffekter knyttet til innføring av et nytt kapasitetsledd, før det nye tariffleddet Statnett foreslår kan innføres.

Med hilsen

Vegard Strand

Leder økonomisk analyse og rammevilkårsanalyse

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ingen håndskrevet signatur.